

## พิธีดำหัวอดีตอธิการบดี อธิการบดี และคณาจารย์อาวุโส มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประจำปี ๒๕๖๖

วันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

**สาระเกล้าดำหัว ปีใหม่ล้านนา** "สักการะสระเกล้าดำหัว" เป็นการจัดเตรียมเครื่องสักการะ (ของไหว้) และน้ำส้มป่อยไปสักการะผู้ใหญ่ อันได้แก่ พระเถระ ญาติผู้ใหญ่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงวิญญูคติ ตลอดจนถึงผู้มีอุปการะคุณ โดยจะเริ่มทำกันในวันขึ้นปีใหม่ คือวันพญาวัน (เถลิงศก) เพื่อขอขมาในสิ่งที่เคยล่วงเกินและแสดงความเคารพ เมื่อทำการขอขมา และให้พรแล้ว ผู้ใหญ่ก็จะนำน้ำส้มป่อยนั้นลูบหัวตัวเอง เสมือนเป็นการรับคำขอขมา และล้างความขุ่นเคืองที่ผ่านมามาออกไป

บางครั้งก็มักจะพบคำว่า "รดน้ำดำหัว" ซึ่งเกิดจากนำเอาคำว่า "รดน้ำ" ของภาษาไทยไปต่อกับคำว่า "ดำหัว" ของภาษาล้านนา สาเหตุเพราะทั้งพิธีรดน้ำภาคอื่นกับดำหัวล้านนาต่างก็อยู่ในช่วงเวลาและธรรมเนียมปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้เกิดการสับสนกันในแง่ภาษาและวิธีปฏิบัติมาโดยตลอด

ที่มา <https://art-culture.cmu.ac.th/Lanna/articleDetail/๒๖๒๙>

**การดำหัวในความหมายทั่วไปของชาวล้านนา** หมายถึง การสระผม แต่ในพิธีกรรมโดยเฉพาะในเทศกาลสงกรานต์ หมายถึง การชำระสระล้างสิ่งอันเป็นอุปมงคลในชีวิตให้หมดไปด้วยการใช้น้ำส้มป่อยเป็นเครื่องชำระ ดังนั้น ขนบธรรมเนียมประเพณีล้านนาจึงนิยมเอาน้ำขมิ้นส้มป่อยใส่สะหลุงหรือขัน แล้วนำไปประเคน คือนำไปมอบให้ท่านผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้อาวุโส ที่เราจะไปดำหัว และท่านผู้เฒ่าผู้แก่ หรือผู้ที่ไปดำหัวจะจุ่มมือลงในสะหลุงที่มีน้ำขมิ้นส้มป่อยอยู่แล้ว มาลูบหัวตัวเอง ๓ ครั้ง จากนั้นก็เอามือจุ่มน้ำขมิ้นส้มป่อยสาดเข้าใส่ลูกหลานที่มาดำหัวพร้อมกับบอวยพรให้อยู่ดีมีสุข

ในประเพณีดำหัว โดยเฉพาะพิธีดำหัวพระสงฆ์ ผู้ใหญ่ หรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานอาจจัดให้มีขบวนแห่ ซึ่งขบวนแห่ดำหัวเหล่านี้ จะมีการตีฆ้อง กลอง การฟ้อน การแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ แห่ไปด้วยกันอย่างสนุกสนาน และตามเอกลักษณ์ของชาวล้านนาแล้วจะจัดให้มีเครื่องสักการะ เครื่องดำหัวที่แสดงถึงความสามัคคีของหมู่คณะ เนื่องจากการร่วมมือร่วมใจกันจัดทำเครื่องสักการะและเครื่องดำหัว

เครื่องสักการะ ประกอบด้วย

- **ขันเครื่องสักการะ** สะหลุงน้ำส้มป่อย
- **ต้นดอก** พุ่มดอกไม้ที่ประกอบด้วยดอกไม้ล้านนาชนิด
- **ต้นเทียน** การนำเทียนมาประดับเป็นพุ่ม
- **ต้นผึ้ง** การนำขี้ผึ้งมาประดับเป็นพุ่มขี้ผึ้ง
- **พลุส่ม** การนำพลุมาเย็บติดกันเป็นแผ่นแล้วทำเป็นพุ่ม
- **หมากส่ม** การนำหมากแห้งมาประดับเป็นพุ่มอย่างสวยงาม
- **หมากเบ็ง** การนำหมากดิบเป็นลูก ๆ มาประดับเป็นพุ่ม
- **เครื่องดำหัว** ได้แก่ เครื่องอุปโภค บริโภคต่าง ๆ เช่น พืชผักผลไม้ตามฤดูกาล

โดยจะนำไปใส่ลงในเสลียง ซึ่งชาวล้านนาเรียกว่าจองอ้อย เพื่อช่วยกันแบกหามไปยังที่หมายอย่างพร้อมเพรียงกัน

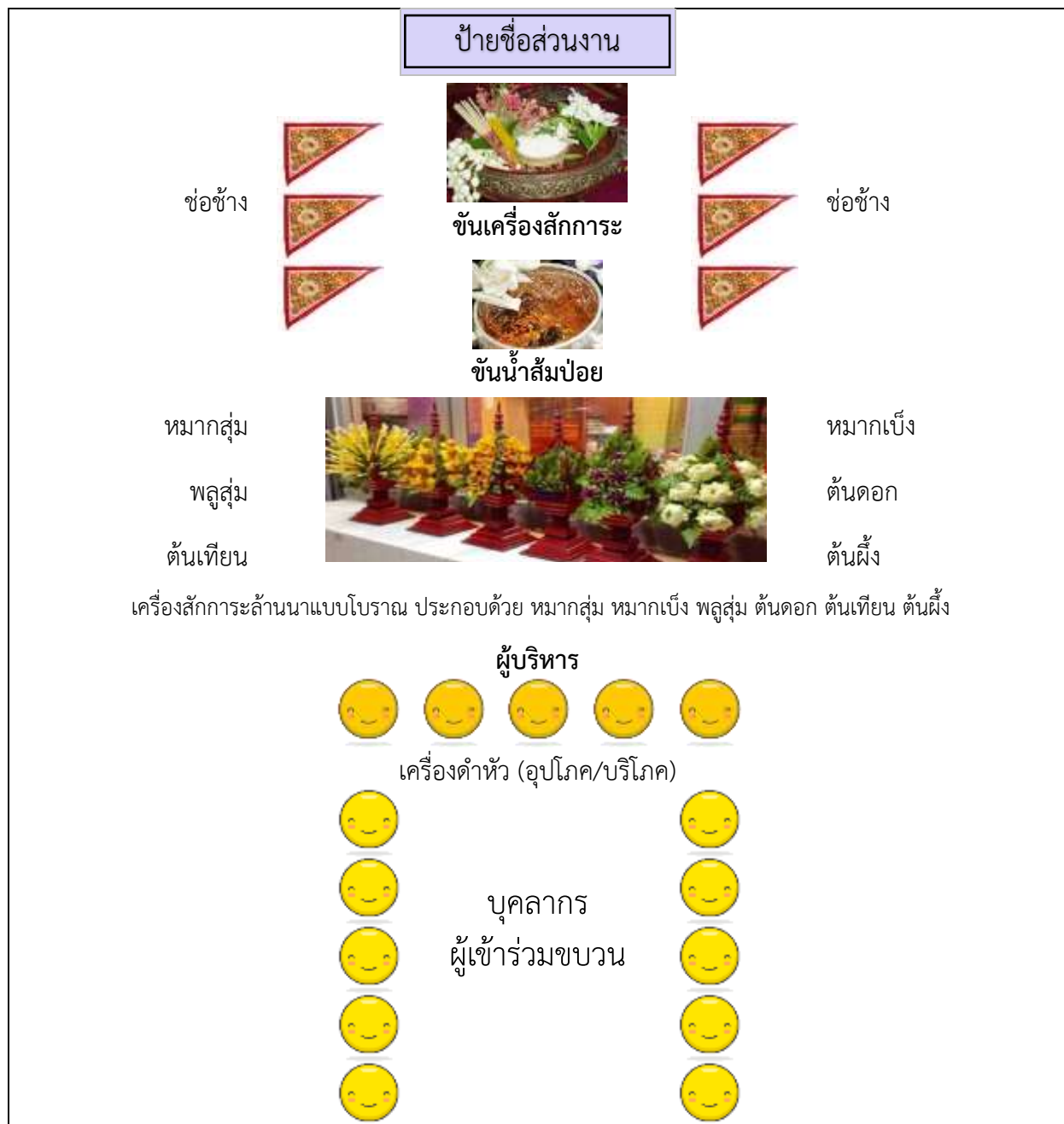
ฝ่ายประกวดรูปขบวนและการแต่งกายพื้นเมือง  
พิธีดำหัวดีต่ออิการบดี อิการบดี และคณาจารย์อาวุโส มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
ประจำปี ๒๕๖๖  
วันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

## การประกวดรูปขบวน

พิธีดำหัวอดีตอธิการบดี อธิการบดีและคณาจารย์อาวุโส มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี ๒๕๖๖  
วันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. ลงทะเบียนขบวนดำหัวที่จุดลงทะเบียนศาลาอ่างแก้ว ตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป พร้อมตั้งขบวนบริเวณ บนถนนบริเวณด้านหน้าศาลาอ่างแก้ว ตามลำดับหมายเลขที่ได้รับ
๒. เคลื่อนขบวนดำหัว เวลา ๑๔.๐๐ น. (เรียงตามลำดับส่วนงานที่มีการลงทะเบียนก่อนหลัง)
๓. รางวัลการประกวดขบวน แบ่งเป็น ๓ รางวัล คือ
  - ๑) รางวัลชนะเลิศ เงินสด จำนวน ๓,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล
  - ๒) รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑ เงินสด จำนวน ๒,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล
  - ๓) รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒ เงินสด จำนวน ๑,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล
๔. เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น
  - ๔.๑ ความพร้อมเพียง
  - ๔.๒ การจัดรูปขบวน
  - ๔.๒ ความถูกต้อง สมบูรณ์ของเครื่องดำหัว
  - ๔.๓ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๕. ขอความร่วมมือ **งดพ่อนหน้าประธานในพิธี** เนื่องจากมีเวลาจำกัด และมีผลต่อการพิจารณาให้คะแนน
๖. การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

## ตัวอย่าง: รูปขบวนพิธีดำหัวมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี ๒๕๖๖

**หมายเหตุ:**

- ช่อช้าง ได้แก่ ธงสามเหลี่ยมไม่ควรต่ำกว่า ๓ คู่
- ชั้นเครื่องสักการะ ได้แก่ พานข้าวตอกดอกไม้
- ชั้นน้ำส้มป่อย ได้แก่ ชั้นสะหลุงบรรจุน้ำส้มป่อย
- เครื่องดำหัว ได้แก่ เครื่องอุปโภค บริโภค
- ผู้เข้าร่วมขบวน ต้องแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองล้านนา หรือชุดพื้นเมืองชาติพันธุ์ในล้านนา
- ผู้เข้าประกวดเครื่องแต่งกาย: บุคลากร นักศึกษา โดยกำหนดให้ถือป้ายชื่อส่วนงาน/ชั้นเครื่องสักการะ/ชั้นน้ำส้มป่อย

## การประกวดการแต่งกายพื้นเมืองชาติพันธุ์ในล้านนา

พิธีดำหัวอดีตอธิการบดี อธิการบดี และคณาจารย์อาวุโส มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี ๒๕๖๖

วันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

๑. ให้คณะ/สถาบัน/สำนัก แจ้งความประสงค์เข้าร่วมประกวด ภายในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖

ผ่านลิงก์ <https://forms.office.com/r/PkkJuVgwZv> หรือ QR Code



๒. กำหนดการประกวดการแต่งกายพื้นเมือง วันศุกร์ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๖

๑) ให้ผู้เข้าประกวดลงทะเบียนการประกวด ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๖ ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐-๑๒.๓๐ น.

๒) เริ่มประกวดเวลา ๑๒.๓๐-๑๓.๓๐ น. ณ บริเวณใต้ถุนศาลาธรรม (เวลาอาจมีปรับตามความเหมาะสม)

**หมายเหตุ** - หากลงทะเบียนหลังเวลาที่กำหนดจะไม่สามารถเข้าร่วมประกวดได้

- หลังจากประกวดเสร็จเรียบร้อยให้ผู้เข้าประกวดไปร่วมขบวนของส่วนงานตนเองต่อไป

๓. เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น

๓.๑ ความถูกต้อง (ดูจากองค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ ทรงผม)

๓.๒ ความสวยงาม และบุคลิกภาพ

\*\*ขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดและเงื่อนไขของการประกวดตามความเหมาะสม

๔. ประเภทการประกวด แบ่งเป็น ๒ ประเภท ๔ รางวัล ดังนี้

๔.๑ ประเภทบุคลากร	๑) <b>บุคลากรชาย</b>	● รางวัลชนะเลิศ	จำนวน ๑,๕๐๐ บาท	
	จำนวน ๓ รางวัล	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑	จำนวน ๑,๒๐๐ บาท	
	รวม ๓,๕๐๐ บาท	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒	จำนวน ๘๐๐ บาท	
๒) <b>บุคลากรหญิง</b>	● รางวัลชนะเลิศ	จำนวน ๑,๕๐๐ บาท		
	จำนวน ๓ รางวัล	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑	จำนวน ๑,๒๐๐ บาท	
	รวม ๓,๕๐๐ บาท	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒	จำนวน ๘๐๐ บาท	
๔.๒ ประเภทนักศึกษา	๑) <b>นักศึกษาชาย</b>	● รางวัลชนะเลิศ	จำนวน ๑,๕๐๐ บาท	
		จำนวน ๓ รางวัล	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑	จำนวน ๑,๒๐๐ บาท
		รวม ๓,๕๐๐ บาท	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒	จำนวน ๘๐๐ บาท
	๒) <b>นักศึกษาหญิง</b>	● รางวัลชนะเลิศ	จำนวน ๑,๕๐๐ บาท	
		จำนวน ๓ รางวัล	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑	จำนวน ๑,๒๐๐ บาท
		รวม ๓,๕๐๐ บาท	● รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒	จำนวน ๘๐๐ บาท

๕. การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

